

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Пословни број: **К.В. 4/2006**

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

СА ОБЈАВЉИВАЊА ПРЕСУДЕ

ОД 12.03.2009. ГОДИНЕ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан свима.

НАСТАВЉЕНО 12.03.2009. ГОДИНЕ

СА ПОЧЕТКОМ У 13:05 САТИ

Није велико кашњење од 5 минута, али ја морам, нажалост као и у више наврата у овој судници да се извинем због кашњења. Било је техничких проблема са напајањем ове зграде електричном енергијом.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је веће у неизмењеном саставу.

Да су присутни:

- **Заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић,**
- **Пуномоћници оштећених адвокати: Томић и Баровић, те Наташа Кандић,**
- **Као и браниоци оптужених адвокати: Перковић, Пилиповић, Вукотић, Јеврић, Перески, Калањ, Станојловић, Марић, Ковачевић, Јелушић, Радуловић, Бељански, Дозет, Бојков, Машић и Ђорђевић.**

Видим ту и колегиницу **Мару Пилиповић**, извињавам се колегинице. Ако сам неког заборавио нека опрости.

Питам судску стражу, односно раднике Управе затвора у Београду да ли су сви оптужени присутни? А ту су Мугоша, Љубоја, Маџарац, Катић и госпођа Калаба.

Дакле, и сви оптужени су присутни.

Ово веће је закључило овај главни претрес прије неких 10-ак дана, донели смо своју одлуку, ја вас молим да сада сви устанете.

У ИМЕ НАРОДА

Суд доноси

ПРЕСУДУ

Оптужени: ВУЈОВИЋ МИРОЉУБ, ВУЈАНОВИЋ СТАНКО, ЛАНЧУЖАНИН МИЛАН, ПЕРИЋ ЈОВИЦА, АТАНАСИЈЕВИЋ ИВАН, ВОЈНОВИЋ МИЛАН, МИЛОЈЕВИЋ ПРЕДРАГ, МУГОША ГОРАН, ШОШИЋ ЂОРЂЕ, ЂАНКОВИЋ МИРОСЛАВ, ДРАГОВИЋ ПРЕДРАГ, КАЛАБА НАДА, РАДАК САША (сви са подацима као у судском спису)

кривису

што су:

у времену од поподневних часова дана 20.11. до раних јутарњих часова дана 21.11.1991. године, на пољопривредном добру Овчара, у Вуковару, у тадашњој Републици Хрватској, у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), као припадници Територијалне одбране (ТО) Вуковара и добровољачке јединице «Лева суподерица», које су биле у саставу тадашње Југословенске народне армије (ЈНА), кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а који није имао карактер међународног сукоба, противно члану 3. став 1. тачка а) и ц) и члану 4.А став 1, 2. и 4, Треће женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године, ратификоване од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950. године, и члана 4. став 1. и став 2. тачка а) и е) Допунског протокола уз Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба, од 8. јуна 1977. године («Сл. лист СФРЈ» број 16/78 – Међународни уговори), према ратним заробљеницима - припадницима хрватских оружаных снага, милиција, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав, а који су претходно заробљени од стране припадника тадашње ЈНА у болници а затим предати ТО Вуковара, вршили убиства, телесно их повређивали и нечовечно поступали на начин којим се вређа људско достојанство,

па су тако:

припадници ТО Вуковара окр. Мугоша Горан звани «Куштро» и окр. Банковић Мирослав звани «Ђани», припадници добровољачке јединице «Лева суподерица» окр. Милојевић Предраг зв. «Кинез», и окр. Драговић Предраг зв. «Цеца» и «Капетан» и добровољац Радак Саша зв. «Цетиње» заједно са више НН лица, формирали шпалир, кроз који су били приморани да протрче ратни заробљеници приликом уласка у хангар и које су сви заједно тукли дрвеним палицама, шипкама, кундацима, штакама, рукама и ногама по разним деловима тела, наносећи им телесне повреде, што су сем окр. Милојевића и окр. Драговића, наставили и у хангару, где је и командант добровољачке јединице «Лева суподерица» окр. Ланчужанин Милан зв. «Камени», ударао рукама и ногама ратне заробљенике, а окр. Калаба Нада испред хангара најпре ногом у цеваницу ударала једног НН ратног заробљеника а нешто касније га и лишила живота, пуцајући му из пиштоља у главу, да би у хангару, по извршеном попису и утврђивању идентитета ратних заробљеника, командант ТО Вуковара окр. Вујовић Мирољуб и његов заменик окр. Вујановић Станко наредили да се врше убиства ратних заробљеника и да се исти у групама од по 30 до 40 лица укрцају у приколицу трактора, одредили лица која ће вршити ликвидацију, а касније након бекства ошт. Новак Зденка из приколице трактора, одредили и лица која ће ићи у пратњу трактора да неко не побегне те су ратни заробљеници у 5 - 6 наврата одвожени према Грабову на око 1 км. од «Овчаре», где је вршено њихово стрељање, при чему су припадници добровољачке јединице «Лева суподерица» окр. Шошић Ђорђе, звани «Жорж» и «Чича» и окр. Милојевић Предраг звани «Кинез» као и НН лице под надимком «Топола», из приколице извели по једног неидентификованог ратног заробљеника и лишили их живота, тако што су им ножевима пререзали вратове,

и где су преостали ратни заробљеници извођени из тракторске приколице у групама од по 6, 7 или 8 лица и постројени испред претходно ископане јаме, где су припадници ТО Вуковара и то : окр. Перић Јовица, окр. Војновић Милан зв. «Мићо медоња», окр. Банковић Мирослав зв. «Ђани», припадници добровољачке јединице «Лева суподерица», окр. Атанасијевић Иван зв. «Ико» (тада Хусник Ивица) и НН лице под надимком «Топола», добровољац Радак Саша зв. «Цетиње» и више других НН лица, формирали стрељачке водове и из ватреног оружја пуцали у њих, а по наређењу окр. Вујановић Станка који је и сам том приликом пуцао у заробљене и тако их стрељањем лишили живота, а потом је окр. Милојевић Предраг, зв. «Кинез» прилазио стрељаним лицима која су још давала знаке живота и пуцањем у главу лишавао их живота, а потом су лешеви у јами затрпани, загртањем земље булдожером,

и на крају окр. Вујовић Мирољуб, окр. Вујановић Станко и више НН лица, испред описаног хангара на «Овчари» извршили убиство стрељањем још најмање десет ратних заробљеника, који су затим закопани у рову који је до тада служио за укопавање артиљеријског оруђа,

те су на овај начин лишили живота најмање 200 (двестотине) лица, од којих је идентификовано 193 (стодеведесеттри) лица и то:

Ацага Јозо, Ахметовић Исмет, Андријанић Винко, Арнолд Крешимир, Асађанин Илија, Бабић Дражен, Бајнраух Иван, Бајнраух Томислав, Балаш Стјепан, Балог Драгутин, Балог Јосип, Балог Звонко, Балванац Ђуро, Баножић Борис, Барањаји Перо, Барбарић Бранко, Барбир Ловро, Барић Ђука, Баришић Фрањо, Барта Анђелко, Батарело Жељко, Баумгернер Томислав, Бегчевић Марко, Бегов Жељко, Бингула Стјепан, Бјелановић Ранго, Блажевић Златко, Крунеш Бранимир, Босак Марко, Босанац Драгутин, Босанац Томислав, Брачић Звонимир, Буквић Ђорђе, Буовац Иван, Црњац Иван, Михалец Јосип, Чупић Станоја, Далић Тихомир, Долишни Ивица, Драгун Јосип, Ђуђар Саша, Ђукић Владимир, Дувњак Станко, Ебнер Винко, Фришчић Драгутин, Фурунција Петар, Гајда Роберт, Галић Миленко, Галић Ведран, Гарвановић Борислав, Гаврић Драган, Главашевић Сениша, Граф Бранислав, Гранић Драган, Грубер Зоран, Гудељ Драго, Хегедушић Марио, Херцег Жељко, Херман Иван, Херман Стјепан, Хлевњак Недељко, Хољевац Никица, Хорват Ивица, Илеш Звонко, Имбришић Ивица, Ивезић Александар, Јајало Марко, Јакубовски Мартин, Јамбор Томо, Јанић Михаел, Јантол Борис, Јарабек Златко, Језицић Ивица, Јован Звонимир, Јовановић Бранко, Јовановић Оливер, Јурела Дамир, Јурела Жељко, Јурендић Драго, Јуришић Марко, Јуришић Павао, Јуришић Жељко, Качић Игор, Капустић Јосип, Келава Крешимир, Кнежић Ђуро, Колак Томислав, Колак Владимир, Коморски Иван, Костовић Борислав, Ковач Иван, Ковачевић Зоран, Кожул Јосип, Крајиновић Иван, Крајиновић Златко, Красић Иван, Крезо Ивица, Кристичевић Казимир, Лесић Томислав, Лет Михајло, Лили Драгутин, Ловрић Јоко, Луцић Марко, Лукић Мато, Љубас Хрвоје, Магоч-Мамић Предраг, Мајор Жељко, Маричић Зденко, Маркобашић Ружица, Међеши Андрија, Међеши Зоран, Миховић Томислав, Микулић Здравко, Мишић Иван, Млинарић Миле, Мокош Андрија, Молнар Саша, Мутвар Антун, Нађ Дарко, Нађ Фрањо, Нејашмић Иван, Шименић Дамир, Омеровић Муфат, Орешки Владислав, Пап Томислав, Патарић Жељко, Павлић Слободан, Павловић Златко, Перак Мато, Перко Александар, Перковић Дамир, Перковић Јосип, Петровић Стјепан, Пинтер Никола, Плавшић Звонимир, Подхорски Јања, Полхерт Дамир, Половина Бранимир, Пољак Вјекослав, Посавац Станко, Правдић Томо, Пуцар Дмитар, Радачић Иван, Рагуж Иван, Рашић Милан, Ратковић Крешимир, Рибичић Марко, Римац Салвадор, Рохачек Карло, Рохачек Жељко, Спудић Павао, Станић Марко, Станић Жељко, Стефанко Петар, Стојановић Иван, Стубичар Љубомир, Шарик Стјепан, Шимунић Перо, Шиндић Вјекослав,

Шренк Ђуро, Штефуљ Дражен, Тадић Тадија, Тарле Дујо, Терек Антун, Тишљарић Дарко, Тивановац Ивица, Томашић Тихомир, Тординац Жељко, Тот Томислав, Траљић Тихомир, Турк Мирослав, Турк Петар, Тустоњић Дане, Ушак Бранко, Вагенхофер Мирко, Вареница Звонко, Варга Владимир, Васић Микајло, Вебер Сениша, Видош Горан, Виргес Антун, Влахо Мирослав, Влахо Мате, Володер Златан, Вујевић Златко, Вукојевић Славен, Вуковић Рудолф, Вулић Иван, Зељко Јосип, Зера Михајло, Жеравица Доминик, Жугец Борислав и Јуларић Горан.

- чиме су оптужени извршили кривично дело Ратни злочин против ратних заробљеника из чл. 144 Кривичног Закона Савезне Републике Југославије, а у вези чл. 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије,

па их суд, на основу наведених одредби, те одредби чл. 5, 33, 35, 38 и 41 Кривичног закона Савезне Републике Југославије и чл. 356 Законика о кривичном поступку

О С У Ђ У Ј Е

- **Оптужене:** ВУЈОВИЋ МИРОЉУБА, ВУЈАНОВИЋ СТАНКА, АТАНАСИЈЕВИЋ ИВАНА, МИЛОЈЕВИЋ ПРЕДРАГА, ШОШИЋ ЂОРЂА, ЂАНКОВИЋ МИРОСЛАВА И РАДАК САНШУ - на КАЗНЕ ЗАТВОРА у трајању од по 20 (двадесет) година.
- **Оптуженог** ВОЈНОВИЋ МИЛАНА - на КАЗНУ ЗАТВОРА у трајању од 15 (петнаест) година.
- **Оптуженог** ПЕРИЋ ЈОВИЦУ - на КАЗНУ ЗАТВОРА у трајању од 13 (тринаест) година,
- **Оптужену** КАЛАБА НАДУ - на КАЗНУ ЗАТВОРА у трајању од 9 (девет) година,
- **Оптуженог** ЛАНЧУЖАНИН МИЛАНА - на КАЗНУ ЗАТВОРА у трајању од 6 (шест) година и

- **Оптуженене:** МУГОША ГОРАНА и ДРАГОВИЋ ПРЕДРАГА - на КАЗНЕ ЗАТВОРА у трајању од по 5 (пет) година.

У смислу одредбе чл. 50 Кривичног закона Савезне Републике Југославије у изречене казне оптуженима се има урачунати време проведено у притвору и то у периоду од дана лишења слободе па надаље.

На основу одредбе чл. 196 ст. 1 у вези са чл. 193 ст. 2 Законика о кривичном поступку обавезују се оптужени да солидарно суду исплате судски паушал и трошкове овог поступка у висини која ће бити опредељена у писменом отпратку пресуде.

Истовремено,

- **Оптужени:** ЉУБОЈА МАРКО, КАТИЋ СЛОБОДАН, ЗЛАТАР ВУЈО, МАЦАРАЦ ПРЕДРАГ и ПЕЈИЋ МИЛОРАД (сви са подацима као у спису),

на основу одредбе чл. 355 тач. 3 Законика о кривичном поступку

ОСЛОБАЂАЈУ СЕ ОД ОПТУЖБЕ

Да су истовремено, (дакле да не понављам) заједно са осталим набројаним оптуженим на Грабову када су ратни заробљеници пописани и тракторима одвежени на Грабово у атар на око један километар од Овчаре у формираним стрељачким водовима из ватреног оружја пуцали у њих и тако их стрељањем лишили живота, те да је на овај начин лишено живота најмање 200 лица од којих је идентификовано 193, како је то наведено у осуђујућем делу изреке ове пресуде.

Те да би тиме ови оптужени извршили кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из чл. 144 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, у вези са чл. 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије.

Трошкови поступка у овом делу падају на терет буџетских средстава суда.

На основу члана 206 став 3 Законика о кривичном поступку, оштећени СЕ УПУЋУЈУ на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева.

Истовремено, суд је донео и

РЕШЕЊЕ

Да се на основу чл. 358 став 5 у вези са чланом 142 ст. 1 тач. 2 Законика о кривичном поступку према оптуженима:

- Вујовић Миролјубу, Вујановић Станку, Перић Јовици, Атанасијевић Ивану, Војновић Милану, Милојевић Предрагу, Шошић Ђорђу, Ђанковић Мирославу и Радак Саши

ПРОДУЖИ ПРИТВОР

до правноснажности ове пресуде, а најдуже док не истекне време трајања казне затвора изречене овом пресудом.

На основу чл. 358 став 5 Законика о кривичном поступку,

- према оптуженом Ланчужанин Милану и

и на основу одредбе чл. 358 став 2 Законика о кривичном поступку

- према оптуженим: Вуји Златару, Драговић Предрагу и Пејић Милораду, да се

ПРИТВОР УКИНЕ

Те да се оптужени: Ланчужанин Милан, Вујо Златар и Пејић Милорад имају ОДМАХ пустити на слободу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо, можете сести.

Седите господине Ђанковићу. Уколико не желите да слушате или ако било ко други не жели да слуша разлоге ове пресуде може слободно напустити судницу. Присуство главном претресу од стране обавезних учесника у овом поступку није у овој ситуацији обавезно. Господина Радака свакако удаљите због тога што на врло ружан начин вређа овај суд, а кажем, ко жели да напусти ову судницу нека то уради сада. Остале молим и упозоравам да воде рачуна о свом понашању и да чувају достојанство и овог суда а и сопствено. Наравно, господине Мугоша можете напустити судницу. Само констатујте ко је од оптужених остао у заседању, или краће и једноставније ко је напустио судницу.

Ја сам по закону у обавези да укратко изнесем разлоге којима смо се ми руководили када смо донели ове одлуке које сте управо чули.

Дакле, после у поновљеном поступку 65 укупно судећих дана и након што смо саслушали скоро исто толико сведока, пет вештака, два сведока сарадника, три заштићена сведока, извршили увид у бројну писмену документацију, видео и фотоматеријале, кажем, дошли смо до ових и оваквих одлука.

Прво питање које се у овом поступку поставља и на које је суд био у обавези да одговори јесте питање карактера сукоба на подручју града Вуковара у јесен те 1991. године или боље рећи на дан извршења предметног кривичног дела. Нема никакве сумње, двојбе за ово веће да је у питању немеђународни сукоб, мада кажем и прошли пут сам то рекао нема то никаквих правних репрекусија и последица везано за квалификацију радњи извршења, с обзиром на начин на који је ово кривично дело дефинисано и формулисано у члану 144 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, чију примену ми сматрамо да треба у конкретном случају и применити.

Хрватска је у то време била једна од држава у саставу бивше СФРЈ. СФРЈ као заједница тих република као једина међународно призната држава је и на дан извршења овог предметног кривичног догађаја постојала и сад, без обзира на оне, на декларацију о независности коју је донео Хрватски сабор на претходно спроведен референдум о отцепљењу од СФРЈ, међународно признање Републике Хрватске ће касније уследити тек практично у јануару месецу, 1992. године су почеле прве државе да је признају и стога кажем у време извршења овог кривичног дела Република Хрватска је још увек у саставу бивше СФРЈ. Према томе, може се говорити и може бити реч, по становишту овог већа, само о немеђународном оружаном сукобу.

У том сукобу који се одвија, кажем, на територији града Вуковара учествују са хрватске стране припадници Збора народне гарде, полиција, различне добровољачке јединице и са српске стране учествују јединице ЈНА, јединице Територијалне одбране и добровољачке јединице. Са јединицама ЈНА и садејствују управо ове добровољачке јединице и јединице Територијалне одбране. Борбе у Вуковару су трајале у току те јесени, окончане су по свим подацима, по свим сведочењима, писменим доказима које смо извели 18. новембра. Уследила је предаје тзв. Митничког батаљона, имали смо прилике да видимо и чујемо сведочења у том смислу и кажем то је тај моменат када су престале борбе у Вуковару, више нема борбених дејстава.

Након тога крећу практично, након тога креће овај кривичноправни догађај који је предмет овог поступка. Он ће трајати у току целог дана. Ја сад нећу рећи да ли је то 19-ог или 20-ог, јер рекли смо у изреци пресуде да је то 20-ог, али кажем ево нећу намерно рећи из одређених разлога. Овај кривичноправни догађај почиње у болници, у вуковарској болници у рано јутро тог дана, јер неки припадници хрватских снага нису желели да се, као и припадници Митничког батаљона предају, него су скинули униформе, одложили оружје, пресвукли се у болесничке одоре, у униформе болничког особља или у цивилна одела и склонили се у вуковарску болницу да би избегли заробљавање.

Податке ове врсте имале су војне службе безбедности, чули смо сведочење официра безбедности који су упућени управо из тих и других разлога да врше провере на терену да ли међу цивилима који су почели масовно да излазе из разрушеног града да проверавају да ли међу тим цивилима има и оних који су учествовали у борбама. У питању је дакле оно кривично дело оружане побуне против, је л' тако СФРЈ и у том склопу, у то рано јутро врши се и тријажа унутар вуковарске болнице, на запослене у болници, на болеснике и рањенике и на оне којима ту практично не би било место. На овај начин извршена је тријажа заробљених у вуковарској болници, те су тачно неутврђено колико људи али чули смо податке да се ради око 250 људи, је смештено у 6 аутобуса и ти аутобуси су у преподневним сатима одвежени до вуковарске касарне где су неко време провели, неколико сати су провели у вуковарској касарни, потом су ови, дакле у пратњи војне полиције, батаљона војне полиције Гардијске бригаде и у пратњи те војне полиције мештана Вуковара, територијалаца, добровољаца, у раним поподневним сатима тог дана пребачени су аутобуси на пољопривредно добро «Овчара», која се налази ван града Вуковара, на јужној страни, где су заробљеници из аутобуса смештени у један хангар. Док су људи заробљени из аутобуса излазили и улазили у хангар присутни су формирали шпалир, дакле, дворед, ограничили су један простор који има дакле сврху да се заробљени усмере са врата аутобуса на врата хангара да им се онемогући евентуално бекство, али је тај шпалир искоришћен и чули смо бројна сведочења у том смислу не само од оштећених него и људе које смо саслушавали и сведока сарадника, па и неких окривљених, чули смо да су

заробљени док су пролазили кроз тај шпалир ударани, ударани шамарима, рукама, ногама, палицама и ко је већ шта имао.

Након тога заробљени се туку у хангару, врши се попис заробљених од стране војне полиције, сад 80. моторизоване бригаде или се пак покушава извршити и завршити тај попис да би се у једном тренутку са пописом прекинуло, да би се пред хангар довезао трактор са приколицом и да би се потом у неколико наврата, у више тура, јесте ружан израз, али је био у овој судници често у више наврата коришћен, па ми не замерите ако и ја то урадим. Дакле, у неколико наврата, у више наврата од по 30-ак до 40 људи је утоварано у приколицу трактора и одвожено је током те ноћи, одвожено је на око 1 км од Овчаре у атар на локалитету Грабова где су заробљени стрељани. У групама од по 5, 6, 7 људи су извођени из тракторске приколице, постројавани испред унапред припремљене рупе, формирани су стрељачки водови и људи су убијани, дакле стрељањем испред те рупе.

На овај начин је, показале се каснијим откопавањем и ексхумацијом тела оштећених из ове масовне гробнице, на овај начин је ту на том локалитету убијено равно 190 људи од којих је идентификовано до сада разно-разним методама идентификације коришћењем и најновијих типа ДНК анализе укупно 193 особе.

Дакле, ово је један општи ток тог предметног догађаја који, кажем, траје тог дана, чули смо у овој судници да ли је 19. или 20. ми смо уверења да је то 20. јер смо чули, не само више сведочења и од неких окривљених, од сведока него првенствено од оштећених, па ваљда су то људи који најбоље знају кад им се десило ово што им се десило, мислимо на оне преживеле оштећене – господина Чакалића, Бергхофера и др. Али видели смо и извршили смо увид у неке писмене документе који указују на то, видели смо и неке видео материјале који говоре управо и који приказују евакуацију, додуше не ових заробљених, него касније током тог дана уследила је она редовна евакуација оних других рањеника, болесника, тешких рањеника и кажем видели смо и видео материјале у овом смислу.

У оквиру овог општег тока догађаја и дешавања критичног дана, имајући у виду оптужбе које су стављене на терет појединим оптуженим, следеће и овде у овом конкретном случају прво питање које се овом већу наметнуло јесте каква, не само улога појединих оптужених него првенствено каква је улога оптужених Вујовића и Вујановића, јер се они оптужбом Гужилаштва за ратне злочине терете да су не само учествовали у лишавању живота заробљених, него да су то и наредили. Дакле, да имају и ту радњу извршења овог кривичног дела, а у овом члану 144 радње извршења су постављене алтернативно у смислу ко нареди или ко сад убије, туче итд.

Е сад, у оквиру одговора на ово питање, прво питање које се поставило, а имајући кажем у виду првенствено одбране ових оптужених који негирају своје било какве командне ингеренције него се бране тврдњом да су они практично обични војници, људи који су се ставили у службу одбране својих кућа, свог насеља, свог града, своје уосталом државе, да су они обични војници, припадници Југословенске народне армије, који су се прикључили, да су били неки људи који су показивали Гардијској бригади која је дошла на тај терен и не познаје локалне прилике у Вуковару, да су показивали практично терен на улици итд. и да нису командовали никаквим јединицама, а касније у току поступку би признали, односно дозволили могућност када бисмо чули поједина сведочења да су били ето одговорни, да су били наредбодавни групицама од по 8 до 10 људи, дакле неким десетинама. Међутим, ми смо извели и неке друге доказе. Ја сад нећу у овом свом излагању се позивати на сва она казивања сведока, пре свега официра Гардијске бригаде који су нам сведочили у прошлом поступку и који су нам, неки од њих су наравно сведочили и у овом и који су нам опредељено казивали да су Вујовић и Вујановић били ти људи са којима су они контактирали, којима су се они обраћали, који су командовали одређеним јединицама, с тим што су те јединице описивали на нивоу вода, на нивоу чете, а касније ево и на нивоу комплетене територијалне одбране града Вуковара или раније у току извођења борбених дејстава тзв. одреда Петрова гора који је имао, опет по казивањима разно-разних сведока па и неких оптужених, који је имао четири чете, па једном командује Мирољуб, другом Станко, трећом пок. Фот Синиша итд.

У овом смислу ја ћу само апострофирати и указати на сведочења Душана Јакшића и његову бележницу коју нам је показао овде, а Душан Јакшић је био неко ко је неспорно био командант ТО одреда Петрова гора и то нико, па ни ови оптужени нису спорили. Из те бележнице произилази тачно бројно стање, сведок је имао уписано бројно стање појединих јединица - Мирољуб 117, Станко Вујановић 110 бораца итд., дакле, у току извођења тих борбених дејстава.

Чули смо сведока Радић Мирослава. Радић Мирослав је у то време био командир I чете, извињавам се, III чете првог батаљона Гардијске бригаде, односно у склопу I јуришног одреда којим је командовао Боривоје Тешић, човек који је у Хагу суђен и који је у Хагу ослобођен. Радић Мирослав нам описује, врло сликовито каже у смислу овако, сад ја парафразирам «па не мислите ви да смо терет вуковарске операције», а по свим казивањима би се дало закључити да је терет вуковарске операције изнео управо I јуришни одред Боривоја Тешића и у склопу тог I јуришног одреда чета капетана Радића, каже, «па не мислите ви ваљда да сам ја са мојим младим војницима успео да изводим борбена дејства, са младим војницима старим 19, 20 година». Он каже да су терет те операције на његовом правцу извели управо вуковарски територијалци (припадници ТО). Он се обраћао Мирољубу Вујовићу да му он одреди групе које ће одређеног дана ићи у акције, он их је само умрежавао шифрама на

системима везе итд. И он каже исто тако сликовито, у ствари рекао је оно што је провејавало код пуно људи и Вуковарчана сведока који смо чули у оном првом поступку па њихове исказе прочитали а и у овом другом, каже: «Мирољуб је пред крај борбених дејстава, Мирољуб је словио за команданта ТО». Мирољуб је словио, међу њима је то провејавало. Чули смо Радивоја Трифуновића, човека који каже да је 20.11. по наређењу Мркшића написао наредбу да се Вујовић поставља за команданта, Вујановић за заменика, дакле 20-ог. Е сад, остаје несигуран у томе кад је ту наредбу и експедовао.

Чули смо Филиповић Душана на предлог оптуженог Вујовића који такође говори о томе како су Вујовић и Вујановић били командири чета, да ТО Вуковар је имао око 500 бораца.

Чули смо и раније и сада Богуновић Борислава који тврди да им је на седници владе која се држи ту на Велепромету тог дана да им је Шљиванчанин саопштио како је Вујовић командант, а Вујановић заменик.

Чули смо одбрану опт. Ђанковића који каже да је срео Станка и Мирољуба, да ли ту код касарне или код Велепромета, па му они рекли како су сменили Јакшића.

Чули смо и Јовицу Кресовића који каже ја сам начелник везе, начелник за безбедности и Марко Цревар, било је рекла-казала или провејавало је да је Гардијска бригада сменила Јакшића, поставила Вујовића, па какав начелник везе, какав начелник безбедности непостојеће ТО.

Чули смо Стаматовић Зорана, чули смо Милана Ивановића Чичка задуженог за позадину у оквиру те непостојеће организације, чули смо Милана Милановића Мргуда који додуше зна за постојање одреда ТО Петрова гора али ко је шта и кад је дошло до смене не зна.

Чули смо Сашу Бојковића који је био командир једне од чета са којим је садејствовао овде опт. Станко Вујановић и који је командовао једним водом, не десетином него једним водом.

Чули смо и опт. Ланчужанина који каже да је он кад је дошао са јединицом од око 70-ак бораца око 20. октобра одбио Јакшићев предлог да буде једна од чета унутар ТО, него је остао самосталан. Дакле, чете унутар ТО постоје у том тренутку.

Чули смо и сведока Савић Мирослава који на Овчари пита Станка да издвоји неке заробљене јер гарантује за њих, а овај му то не дозвољава, а после се љути што, мислим Вујановић љути се што је то дозволио, што је Зорић Стеван, звани Ћево издвојио неке људе. И раније и сада видели смо онај видео клип, запис о пријему код тадашњег савезног секретара за народну одбрану

Кадиевића где се види Вујовић, који то не спори да је био на том пријему, али он објашњава као неки борац, као неки храбар борац, као човек који је предложио у тим завршним операцијама како да се операције изводе па Мркшић то прихватио па Вуковар јако брзо пао. Дакле, негира да је ишао у својству команданта, било каквог команданта неке територијалне одбране.

Имајући све ово у виду, имајући у виду и чињеницу да је Јакшић, односно да ни Јакшић такође није постављен никаквом формалном одлуком никаквих органа, него каже људи се договорили па мене изабрали, дакле врло неформално. За ово веће није било никакве сумње, дакле да је у критично време, то је ово време након повратка Вујовића са лечења, то је било 14.11.1991. године, да је ово критично време па дакле и на дан 20.11. да су Вујовић и Вујановић захваљујући свом учешћу у борбама, храброшћу, чињеницом да су командовали неким јединицама, да су они практично фактички команданти Територијалне одбране Вуковара. Они нису формални, нема формалне наредбе. Кажем, ни Јакшић није био, није имао формалну наредбу али је фактички био командант. Његов штаб је био у кући у којој је смештен и штаб мајора Тешића па је сарађивао са Тешићем, код њега су долазили Вујовић и Вујановић и примали задатке. Дакле, Вујовић и Вујановић имају фактичке командне ингеренције и оне ће тек касније успостављањем цивилних органа власти након завршетка борби, крајем новембра они ће то постати и формално.

Друго питање је како се ове овакве фактичке командне ингеренције одразе на терену извршења овог кривичног дела па у одговору на ово питање ми смо себи поставили нека питања и на њих одговорили, а та питања су следећа:

- Зашто Јовица Перић, оптужени Перић приликом оног спорног саслушања, о томе ћемо говорити, тврди како су му Мирољуб или Станко наредили да уђе у комби који вози Раде Бакић, те да иде да прати трактор са приколицом како неко не би побегао од заробљених?

- Зашто Перићу и другима тамо на Грабову човек који на Грабову оверава преживеле, јер Перић не означава тога именом и презименом, он је за њега непознат, наређује да пренесе баш Станку и Мирољубу, дакле Вујовићу и Вујановићу да њима пренесе како понестаје муниције, па они то кад су се вратили, они то њима двојици пренесу?

- Зашто Вујовић шаље комби по Ђанковића и друге да дођу на Овчару за обезбеђење заробљеника, како то каже Ђанковић?

- Зашто окривљени Ланчужанин тврди да се баш Мирољубу Вујовићу обратио на Овчари ако овај нема никаквих командних ингеренција?

- Зашто се сведок Савић обраћа Вујановићу везано за оне заробљене, што сам говорио малопре да издвоји Јурела Дамира, Вебер Синушу?

- Зашто се Вукашиновић – заменик начелника за безбедност Оперативне групе југ мајора Шљиванчанина и сам у то време у чину мајора, а и неки други официри, зашто се баш они обраћају на Овчари Вујовићу за помоћ да се успостави ред у хангару?

- Зашто се ред у хангару и успостави ако Вујовић нема никаквих командних ингеренција након његове интервенције?

- Зашто му се Вукашиновић обраћа и у смислу - «нисмо вам их ми дали да их убијате него да их испитујете», а овај њему - «није то ваше»?

- Зашто Вујовић изводи Ђанковића напоље када је пуцао Веберу изнад главе говорећи му – «јеси ли нормалн, је л' хоћеш да се разбеже»?

Извесно је и управо само зато што има фактички ауторитет, односно имају фактички ауторитет. Оба ова оптужена свој боравак на Овчари описују као једно кратко задржавање – пола сата, сат до сат и по и у ситуацији да се ништа посебно не дешава, а колико се тамо задржавају и шта тамо раде, казују оба сведока сарадника која смо саслушали, а и Јовица Перић при саслушању пред радницима УБПОК-а 18.04.2003. године и у том смислу ништа се није променило у чињеничним утврђењима у односу на онај претходни поступак у овом кривичном предмету. И Вујовић и Вујановић су ту не сат, сат и по него су ту све време. Вујановић скоро сваку приколицу испраћа до Грабова и враћа се назад, договара се с Вујовићем, наређује који ће људи да уђу у ту прву приколицу и Вујановић им представља да иду на испитивање на Велепромет али и наређује «улазите пичке усташке» као што ће и на Грабову касније наређивати да се «пичке усташке стрељају», па иако више сведока није чуло ниједну наредбу од Вујовића, то још увек не значи да је нема, јер ако наредбе јасно и гласно издаје његов заменик у његовом присуству и оне се извршавају од њихових потчињених, а командант се од исте или истих ни на који начин не ограђује, а претходно је извесно стално се договарају, онда то само значи једно да је реч о заједничким наредбама. Очигледно је да они у старту нису одредили који ће људи ићи у пратњу приколице да ко не побегне, јер оштећени Новак Зденко је сведочио да је он у трећој или четвртој групи стрељања искочио, он додуше каже из камиона, али извесно није реч о камиону него трактору са приколицом и да никог у пратњи тога није било, уосталом из тих разлога да је био ко у пратњи извесно не би побегао, него тек након тога се одређује да се трактори са приколицом прате да неко не би побегао и о томе казује сведок сарадник број 2 који каже да му је дошао Јовица Кресовић и рекао му да је неко побегао па да треба да иду да прате.

Вујановић на Грабову одређује и мења дотадашњи начин стрељања ради уштеде муниције, одређује да заробљеници легну потрбушке, те да им се пуца у потиљак, о чему опет сведочи сведок сарадник број 2. А о томе да учествују и сами у стрељању ратних заробљеника произилази, само укратко, из казивања сведока сарадника 1 који каже да Вујановић на Грабову пуца у заробљене, а да учествују обадвојица у стрељању у оној последњој групи заробљеника код хангара говори сведок сарадник 1 у смислу да није то видео али је то чуо сутрадан од Зорана, извесног Зорана са Карабурме, што у принципу не би морало да значи ништа јер је чувена или из друге руке. Међутим, Јовица Перић при том саслушању од 18.04.2003. године каже како је он то видео, он каже да је видео Вујовића и Вујановића и још лице звано Штука или Шљука и још више

њему непознатих лица да су стрелили ту задњу групу међу којима су и неки њему познати као што је Иван Грејза итд., Милан Грејза итд., па кад се то повеже међусобно и са тврдњом сведока сарадника број 2 да је он у наредних дана причао са Станком и са Мирољубом и они му то потврдили онда је потпуно извесно и за овај суд несумњиво да ова двојица оптужених учествују у стрелјању те последње групе ту на Грабову.

А каква је улога осталих оптужених? Ја ћу покушати укратко да вам изнесем начин на који смо ми, кажем укратко, кратким разлозима, кратким цртама да изнесем разлоге и начин на који смо ми размишљали и донели ове и овакве одлуке.

Оптужени Атанасијевић Иван је један једини оптужени који је у овој судници признао да је био на Грабову, да је дошао на Грабово итд., па је описао то своје учешће у стрелјању тог једног заробљеника и он објашњава да је био принуђен од стране извесног Тополе који му је пушком у леђа наредио да пуца у тог заробљеног. Кажем, он је један једини оптужени који је, изузев сведока сарадника, а њихов статус је кажем посебан, који је то учешће признао на начин на који је признао и остало је спорно у складу са упутствима оне укидајуће пресуде, дакле, решења Врховног суда којим су укинули нашу ранију одлуку, ми смо саслушали на начин на који је то било могуће његовог брата Хусник Мишела, па да само укратко поновим.

Сведок сарадник 1 не познаје Атанасијевића и о његовим активностима се не изјашњава. Сведок сарадник 2 пак тврди да га је видео на Овчари у ситуацији када пре стрелјања, пре одласка било ког трактора извесна добровољка Драгица постројава једну групу људи од 20-ак, 25 људи постројава ту код хангара и у тој групи људи види и Атанасијевића и Шошића и да та група људи одлази према Грабову. Дакле, Атанасијевић је пре почетка, по тврдњама сведока сарадника број 2. Атанасијевић каже да је дошао на крају кад је у хангару било стотињак заробљених па је овај учествовао у стрелјању те две последње групе на Грабову. Али овај сведок сарадник тврди не само да је са њим у стрелачком строју, што је ето неспорно, него тврди да је овај оптужени остао до краја на Грабову и то оптужени не пориче. Сведок Дукић тврди да га је затекао на Овчари када је сам дошао, дакле за дана. Оптужени Јовица Перић у оном спорном записнику, а из тог записника би се дало закључити да је Перић у првој групи која је тамо отишла и дошла на Грабово каже тамо је затекао Ика, чији је брат звани, он му не зна ни име ни презиме, зна Ика, чији је брат Фаца био у ЗНГ-ама. Дакле, нема никакве сумње да је реч о оптуженом Хусник Ивици, званом Ико који је тог дана спасио свог брата Хусник Мишела званог Фаца и који је био у ЗНГ-ама и оптужени нам о томе говори. Дакле, то није спорно, али оно што јесте интересантно јесте да га Перић још тада 18.04. на самом почетку овог поступка означава као некога кога он тамо затиче, а из целине његовог казивања би се дало закључити да је он тамо од почетка. Саслушали смо, кажем, на начин на који смо саслушали сведока Хусник

Мишела. Он не може да се опредељено изјасни колико се то задржао његов брат на тамо већ где је отишао јер он не зна где је отишао. Он се у том смислу заиста не може и не изјашњава. Он каже да је у сумрак отишао са тог локалитета, колико се задржао, какве су његове активности он то не зна и то је потпуно разумљиво након свег овог времена. Сведок Савић Мирослав који је дошао овде и саслушали смо га у септембру месецу каже такође да га је затекао у време када је он дошао тамо, тврди да је напустио тај локалитет у ситуацији када први трактор са приколицом одлази, он и Перић, дакле пре првог трактора, пре прве приколице он евидентира присуство Атанасијевића на локалитету Овчаре.

Чему сва ова прича? Врховни суд је укидајући нашу ранију одлуку наложио да саслушамо сведока Хусник Мишела како бисмо утврдили колико времена је оптужени Атанасијевић провео на том локалитету јер би се из тога онда могло закључивати да ли је на Грабову убио једног или више. Искрено говорећи нама није битно везано за постављање правне квалификације, има везе са одлуком о казни али за постављање саме правне квалификације довољно је убити једног ратног заробљеника и крај приче. Међутим, опт. Атанасијевић признаје да је на Грабову у ситуацији када се врши стрељање групе од око 30-ак по њему претпоследње и у ситуацији када се врши стрељање последње групе од 20-ак. Значи, он је присутан на Грабову када је лишено живота око 50 људи и признаје сам да је лишио живота једног. Већ из ове чињенице саслушањем Хусник Мишела се ништа неће добити јер он је присутан у, кажем, ситуацији када је око 50 људи лишено живота. Е сад, да ли је он лишио једног или више, он каже једног. Доказа да је убио још кога нема, али има нешто друго. Сведок сарадник 2 каже кад сам ја дошао а то би било негде трећа, четврта група, кад сам ја дошао на Грабово затекао сам тамо Атанасијевића и Шошића били су на ископини земље, поред једног он, мисли да је то мали Вебер, чији је отац фризер био у Вуковару, тај је лежао на леђима, они су клечали поред њега и кад год би се померио, мрднуо, Шошић га је убадао ножем. Из овога би се дало закључити прво да је Атанасијевић и на Грабову знатно раније, а кажем, сведок сарадник 1 каже отишао је прије свега тамо, прије свих група, Јовица Перић каже да га је тамо затекао, затиче га тамо и сведок сарадник број 2 и друго затиче га у активностима са којима Топола нема никакве везе, нема никакве принуде, описује ову ситуацију са оптуженим Шошићем. Из ових разлога никакве сумње за овај суд није било да оптужени Атанасијевић конструише своју одбрану, ограничава своје време свог присуства тамо и бављења једно и друго конструише своју одбрану везано за овог Тополу који му наређује то што наређује, дакле да стреља у заробљене па под принудом, јер сведок сарадник 2 каже он је поред мене, не први него следећи у стрељачком строју, занела му је пушка, једини он није се баш сналазио с оружјем, занела му је пушка, била је на рафално па смо морали да је склонимо и када му предочавамо ове тврдње типа Тополе, принуда итд., он то негира ја то нисам видео и добро у реду можда није видео али Атанасијевић каже онда је сведок сарадник рекао Тополи немој га малтретирати више, а сведок сарадник то апсолутно негира. Из свега овога, кажем, ценимо потпуно неприхватљивим тврдње оптуженог Атанасијевића.

Оптужени Милојевић је по тврдњама сведока сарадника број 1 тамо на Грабову у ситуацији када овај сведок сарадник долази, а рекло би се да је то друга група, јер он тврди да је Милојевић отишао са Ланчужанином и Драговићем са првом групом, али се једино он није вратио него да је тамо остао и он га сад у овој другој групи тамо затиче, описује његове активности и Шошићеве активности и тог извесног Тополе да су извели из тракторске приколице по једног заробљеног и лишили их живота клањем. Сведок сарадник број 2 Милојевића означава као некога кога види у шпалиру, не види ово што види сведок сарадник број 1, ово клање заробљених, али и један и други сведок сарадник несумњиво Милојевића описују, познају и означавају као некога ко оверава заробљенике, оне који су још давали знаке живота. Дакле, и један и други су ту без икакве сумње указали управо на опт. Милојевића. О том који оверава заробљенике говори Јовица Перић као први у овој причи, непуну годину дана након што се појавио сведок сарадник број 1 и више од годину дана након што се појавио сведок сарадник број 2. Он не зна ко је то и логично је да не зна Милојевића. Зашто? Зато што је Јовица Перић неко ко се склонио у Београд цело време, целу јесен је провео у Београду и вратио се 15, 16. новембра у Вуковар и наравно да он не зна Милојевића и наравно да њега не зна сведок сарадник 1 и зашто га не би означио ако би знао као уосталом што не означава ни Маџарца, јер не зна ни њега, а ни Милана Војновића званог «Мићу Медоња» јер не зна ни њих јер је и Маџарац негде повучен, није у борбама а Војновић Милан чува стражу, односно шиша војску.

Ово је везано за причу сведока сарадника број 1 зашто сведок сарадник терети једне а не друге. Зашто није теретио оне који су већ са њим оптужени, а управо су ови људи са њим оптужени? Зато што их не зна, он их не зна. Е сад, шта каже Јовица Перић. Каже тај који оверава на рупи има маскирну униформу и висок је око 185. Милојевић је висок не знам ни ја 190, 195, али су људи од 195 и од 185 високи људи. Дакле, слично описује и Јовица Перић који не зна, има разлога што не зна, кажем, опт. Милојевића.

Оно што јесте проблем и на шта је одбрана наравно основано указивала, јесте то што и један и други сведок, не додуше Јовица Перић, и један и други сведок сарадник кажу Милојевић је пуцао из револвера, а неспорно, од око 1500, 1480 чаура, ниједне нема од револвера и од око 540 пројектила нема ниједног револверског пројектила, неспорно је, али има нешто друго и ми смо то видели и Милојевић нам је то показивао на оном видео клипу види се да опт. Милојевић, он каже да је то, заиста јесте велика та футрола, он каже да је то футрола од шкорпиона и он је имао шкорпион. Нема разлога да му не верујемо. Е сад, остаје проблем зашто сведоци сарадници говоре о револверу а материјални докази на то не указују. Да ли је сведок сарадник број 1 као неко ко је имао 18, 19 година, да ли је неко ко познаје довољно оружја, мислим да јесте. Да ли је сведок сарадник број 2 ко учествује по први пут у борбеним дејствима, те јесени па да прави разлику између револвера мислим да јесте јер су те разлике уочљиве, он је уосталом и старији. Е сад, једино се може објаснити тако

што се једино може објаснити чињеницом условима видљивости на Грабову јер то јесте неко оружје тог типа, дакле, није пушка него је неко оружје тог типа, типа пиштоља, типа револвера итд., а неспорно на Грабову се нађу чауре из шкорпиона.

Неђу се задржавати превише на тврдњама опт. Милојевића везано за ону вечеру код извесне баба Радојке Вучковић која је то негирала, али ћу само рећи. Није тачно господине Милојевићу да она се плаши зато што живи у Хрватској па сад неће да каже како је угостила на вечери Радића, не знам ни ја Ланчужанина, или Каменог, она каже јесте али то је било месец дана или више пре тога било је топло.

Господине Милојевићу, ако не можете, ја сам слушао, односно ово веће је слушало три године. Господине Милојевићу, немојте да вичете, не можете сад да говорите. Ово веће је слушало три године што говорите. Ако не можете да слушате ово што ја сад говорим слободно изађите, мада имају људи који региструју шта говорите, па како хоћете.

Кажем, Вучковић Радојка каже јесте било је те вечере, али она није била тада, она је била знатно раније кад је још било топло. Значи, жена признаје неке ствари, али их очигледно лоцира временски на знатно, знатно ранији период и друго Радић Мирослав каже да било је те вечере, ја јесам био на вечери, али не какве Радојке, никакву Радојку не знам, били смо на вечери код Давора Вучковића (једног официра Гардијске бригаде) који их је позвао управо тада тог 20-ог увече и Вучковић то потврђуј и наравно на ту вечеру није долазио ни сведок сарадник 1 нити оптужени Милојевић.

Оптужени Шошић Ђорђе се брани да је 19.11. напустио терен Вуковара и да никако није могао бити 20-ог на Грабову. Сведок сарадник 1 га затиче на Грабову и описује ту једну ситуацију, не каже Шошић је учествовао у стрељању ратних заробљеника, али описује ту ситуацију са Милојевићем и са тим Тополом да су заклали по једног. Сведок сарадник број 2 Шошића види пре почетка стрељања у оној групи коју води Драгица добровољка и овамо на Грабову поред места стрељања заробљених описује то да са Атанасијевићем седи на хрпи земље, односно клече поред тог заробљеног малог Вебера и убада га ножем.

Ми смо саслушали овде сведока Јована Дуловића. Први пут смо га саслушавали у ситуацији кад се користио својом белешком коју нам није дао. Други пут смо га саслушавали у ситуацији када није располагао са том белешком (бележницом) јер је остала у Трибуналу, где је такође сведочио али овај сведок и без те бележнице у битном казује идентично. Оно што не казује, оно што не говори се заиста може објаснити чињеницом да је реч о човеку који је у потпуно позним годинама, који не само да потискује те ружне ствари, него евидентно биолошки заборавља, али суштински каже, суштински и без

бележнице он говори о ономе о чему говори, говори о причи Драгице добровољке, у кући Станка Вујановића, говори о причи Станка Вујановишића, говори о причи тог Ђетића, који му је уосталом дао и бележницу са неким песмама и неким његовим прибелешкама и човек нам донесе ту бележницу, ето дало би се закључити Андрић Ивице. Али оно што јесте важније и јесте да из тог казивања произилази да му они, ови људи, те приче које му причају, причају сутрадан. Каже «синоћ смо их» итд., дакле причају сутрадан. Ако му Андрић Ивица ту причу прича сутрадан и сутрадан му нуди неко злато за које он закључи да је највероватније то са Овчаре, па одби да га прими јер има алергију на злато, онда Андрић Ивица не може бити са Шошићем у Крушевцу како Шошић тврди да су први дан отишли заједно, сутрадан били на рођендану Шошићеве кћерке и Андрић јој поклатио неки новац.

А Лидија Николић (Шошићева кћерка) сведочи да јој је тог дана и заиста уверили смо се да увидом у њену личну карту, уверили смо се она тог дана слави рођендан, она тог дана 20.11. она слави и свој 18. рођендан и било би резона да је њен отац тамо. Међутим, ова сведокиња каже «мој отац је био 15-ог су дошли, 16-ог нам је слава, са њим су дошли Милојевић, дакле, оптужени Милојевић, са њим су дошли Кинез, она га тако означава, Андрић и Топола. Па Милојевић негира, каже не нисам ја био тада, ја сам био код Шошића тек наредне године у лето, у осмом или деветом месецу. А то да је био Топола негира и сам Шошић, каже није био Топола него је био Белгија. Е сад, она потпуно погрешно означава људе који су тада били са њим. Наравно, овде је јако важно и јако битно везано за Андрића и онда се поставља питање ако погрешно означава Кинеза, то је знатно касније, ако погрешно означава Тополу, није Топола него Белгија, ако њих погрешно означава, а што онда да прихватимо са сигурношћу да верујемо јесте био Андрић, кад по тврдњама другог сведока Дуловића који нам даде и његову бележницу Андрић није био тада ту, него је био у Вуковару. И кад имамо неспорне несумњиве тврдње два сведока сарадника који познају, неспорно познају Шошића, који Шошића описују као некога ко има изразите очи, белоочнице и заиста јесте, сви смо могли да видимо да оптужени Шошић има крупније очи, заиста су уочљиве те његове крупне очи беоњаче, описују га и означавају на начин на који сам то већ рекао. Па када све то доведемо у међусобну везу, када је неспорно не само то да су неки и по обдукционим записницима, дакле, по обдукцијама, по вештачењима вештака судске медицине и овде у овој судници да су неки од заробљених лишени живота наношењем убодно-резних рана, о чему су се, кажем, вештаци обдуценти изјашњавали, да ти вештаци тврде да је не код једног било и убодно-резних и стрелних рана и када је то био случај онда су узроци смрти приписивани стрелним, а не убодно-резним ранама и оно још важније напомињемо да због одмаклих лешних промена и знатних недостатака меких ткива евентуално постојање убодно-резних рана код неких других случајева обдуценти објективно и нису могли утврдити управо то. И још нешто, чули смо овде и мислим на питање браниоца оптуженог Шошића, колеге Бељанског да ли су ти људи који су заклати, да ли су они оверавани, да ли се у

њих пуцало. «Не, није», - сведок сарадник је рекао - «не није, у њих се није пуцало» и верујемо да се у њих није пуцало, али то не искључује могућност, пошто смо чврсто уверени да су и они кад су убачени у рупу да су и они погођени приликом тих оверавања, не само оптуженог Милојевића, него и Драгице и Тополе који су пуцали у оној ситуацији како нам описује и Атанасијевић кад је ушао у рупу да провери да ли има ко преживео па је један испред њега устао, њему се дигла коса на глави и он кренуо да излази назад а ови рафално одозго с рупе почели да пуцају на тог човека да га убију и наравно да меци погађају и оне лешеве и следеће. То што неко није оверен одмах након клања, не значи да после неког времена – 10, 15 минута, није почео да даје видљиве знаке живота у смислу да се миче, помера, па да га се онда овери и да се онда то не може повезати са оверавањем баш те тројице који су заклани.

И још нешто у овом правцу и у прилогу овоме. Ружна је рачуница, али морамо и тако нешто да кажемо. Око 1500, боље рећи 1480 чаура се пронађе ту, а 200 људи је страдало, а 1480 чаура, 7 и више по заробљеном, па чему, а чули смо и оне приче о недостатку муниције, о уштеди муниције и о томе неспорно на фотографијама видимо да приликом откопавања рупе и ексхумације тела нађе се један празан сандук за муницију зелене боје. Значи, наравно је да су и ови неки, људи су погађани, у неким види се из обдукционих записника и по 19 зрна се пронађе у неким телима. Људи су погађани, вештаци су нам описивали не може се утврдити узрок смрти, али има стрелне ране у пределу ноге, односно руке, а узрок смрти је неутврђен јер нема стрелних рана, нема ни убодно-резних рана нигде другде а узрок смрти остаје неутврђен, али су људи погађани у руке и ноге.

Да је оптужени Ђанковић и у шпалиру и сам ће потврдити у својој одбрани, рећиће како је ето добровољно стајао горе да не би ти заробљени побегли, али да је тукао у шпалиру о томе говоре не само сведок сарадник 1 који каже да је тукао неком бејзбол палицом, него каже да је тукао и у хангару, али и да је стрелјао заробљене на Грабову, каже био је поред њега у стрељачком строју. Сведок сарадник 2 такође Ђанковића описује као некога ко у шпалиру удара заробљене, не само да стоји да не би ето побегли него и који у шпалиру удара заробљене. Одбрана овог оптуженог није пружила никакве уверљиве доказе из којих би се дало закључити због чега пре свега сведок сарадник број 1 лажно терети овог оптуженог.

Оптужени Драговић Предраг је у шпалиру, по тврдњама сведока сарадника број 2. Чињеница да га сведок сарадник број 1 не означава у шпалиру, али то је разумљиво, јако је пуно људи на том локалитету. Све то траје дуже времена, једни улазе, други излазе и сад потпуно је разумљиво и логично да сведок сарадник број 1 региструје и запамти једну ситуацију и једне људе, и онда се ситуација мења и сведок сарадник у неком другом тренутку тог вишесатног дешавања у шпалиру региструје неке друге људе и онда не можемо да кажемо е па није тачно, није у реду, не може то, они морају да виде, сви

морају видети исто. Не морају да виде сви исто и не морају да виде сви исте људе у истим или сличним ситуацијама. У односу на овог оптуженог неопходно је рећи следеће и нека то буде одмах и образложење ослобађајуће пресуде у односу на оптуженог Љубоју и оптуженог Катића.

Њих тројица су у истој ситуацији, дакле Љубоја и Катић су виђени да одлазе у правцу Грабова и ништа више. Они су виђени да одлазе у правцу Грабова. Кажу ја тамо уопште нисам био, искрено говорећи господине Катићу, то сам рекао и прошли пут и сада сам уверења да то није тачно, нема разлога да вам се, корпулентни сте, уочљиви сте, знају вас људи из тог вуковарског времена итд., па вас сведок сарадник види да сте тамо и да сте отишли пема Грабову. Љубоја потврђује да је отишао према Грабову, али да ли су Катић и Љубоја тамо дошли, шта су тамо радили, о томе никаквих доказа нема, нико, нико, ништа.

Е, Драговић се разликује у односу на ову двојицу оптужених утолико што је и он виђен да је отишао тамо, што он и признаје да је отишао у том правцу, али каже да тамо није доспео, али сведок сарадник је рекао и прошли пут и сада да кад се вратио рекао је «порокали смо пичке усташке». Е сад, он се разликује утолико што је сам потврдио да је учествовао у чему је учествовао у овом и оваквом смислу. Имајући у виду упутства из другостепене судске одлуке, односно укидајуће одлуке Врховног суда, налазимо да није довољно, да та таква самохвала, евентуална самохвала оптуженог Драговића није довољна и за сигурно закључивање шта је радио на Грабову, односно да је учествовао у стрељању заробљених.

У односу на оптужену Калаба Наду сведок сарадник број 1 признајући да је сам извео неколико заробљених из хангара и лишио их с преке стране живота пуцајући им у потиљак, ту с преке стране тог пута, прилазног пута, тог пута који пролази поред хангара и води на Грабово па с преке стране је била једна или више рупа припремљених за нека артиљеријска оруђа. Знамо да је тамо била нека и пре, а и тада је била нека артиљеријска јединица тврди како је, кажем, извео тројицу заробљених – једног, другог, па трећег, објашњава да је то било на Станково наређење и са Станковим шкорпионом и да их је лишио живота, али описује и ту ситуацију да је у овоме учествовала и оптужена Калаба Нада утолико што га је замолила да једног заробљеног, да јој помогне да изведе једног заробљеног, то је неки њен шеф који јој је дао отказ и он је то урадио, па га је она с преке стране на истом том месту где и он ове претходне лишила живота пуцањем у главу из потиљка, односно пуцањем у потиљак. Оптужена Калаба се брани да то није тачно, да је овог човека кога она означава именом и презименом, то је извесни Батарело Јосип који је њен радни колега а не никако шеф, да је тог човека и поред њеног противљења убио сведок сарадник број 1. Батарело Јосип јесте на списку жртава, али га заиста нема на списку идентификованих, али нема на списку идентификованих ни многих других па да је ту испред хангара лишено живота више људи указује чињеница што су на

локалитету Овчаре у хангару поред Батарело Јосипа виђено још 15, 20 људи именом и презименом, а остало је само 7 неидентификованих на Грабову и онда је јасно да су неки људи, међу којима је и овај Милан Грејза итд., о томе нешто касније, да су лишени живота управо ту испред хангара.

Међутим, и да се не поверује овим тврдњама сведока сарадника 1 да је то урадила госпођа Калаба, чули смо и приче сведока сарадника број 2 који каже да је већ током те вечери ту у хангару чуо причу како је Нада убила свог шефа, а ту причу чује и касније у граду и то у више наврата па је често то Мирко Војновић, звани «Ћапало», знао је често кад се напије да прича како је Нада убила свог шефа, а Мирко Војновић «Ћапало» јесте тамо био, према оној његовој причи, према оном записнику који смо ми прочитали, био све време до краја па га Станко на крају није хтео повести за Вуковар.

И још нешто. Проверавали смо да видимо ко је Мартин Сабљак, за кога Нада тврди да је то њен шеф на одјелу, није ни битно, на ком одјелу да ли прехране, текстила итд. и проверавали смо код Робне куће «Нама» у Вуковару ко је Батарело Јосип. И шта се испоставило? Добили смо обавештење да Мартин Сабљак није регистрован као радник робних кућа, али Батарело Јосип јесте, није радни колега госпође Калабе, Батарело Јосип је заменик директора Робне куће «Нама» и сад кад то повежете са чињеницом да се говори о неком шефу па није то шеф одјела и није он шеф одјела Нади заиста, али је неко много виши (заменик директора Робне куће «Нама»). И кажем када све ове чињенице и ове околности повежемо нема никакве сумње да је оптужена Калаба Нада које је по причи сведока Стаматовића тог човека кога је оптуживала да јој је дао отказ итд., тог свог шефа ударила ногом у цеваницу у ситуацији док га испитује мајор Вукашиновић, кажем, кад повежемо све те тврдње, све те доказе, немамо никакву сумњу да је госпођа Калаба извршила ово кривично дело на начин како смо ми то и утврдили.

Оптужени Радак Саша такође на Овчари свој боравак описује као краткотрајан, по наређењу неког официра да се прате неки, да се врши спровод неких заробљених, али ето он није у том спроводу, у ствари отишао је тамо, видео је горе нека колона, сад какав спровод, какви задаци, остаје проблематично, али по тврдњама, дакле био је тамо, не спори да је био тамо, да се кратко задржао и да се вратио назад. Међутим, као лице које је у шпалиру, удара заробљене и рукама и ногама, означавају га сведоци сарадници и 1 и 2, дакле, обадвојица. Није спорно да се познају од раније. Сведок сарадник број 1 чак детаљнише да је ударао и у хангару и то не само у шпалиру него и у хангару и то неког Шиптара кога је терао да пева српске песме, дакле, детаљнише и у овом смислу и означава као некога ко је са њим у стрељачком строју на Грабову. О том стрељачком строју на Грабову говорићу нешто касније кад будем причао о оптуженом Златар Вуји. И наравно у склопу ових тврдњи, ових и оваквих тврдњи да не можемо прихватити тврдње Дробњак Рајка, Дујмић Тома, који сведоче како су тај дан, како је тај дан Радак отишао, задржао се пар

сати и дошао у сумрак. А што је то немају објашњења, нити ми можемо на одговарајући начин објаснити што је то толико важно и битно у њиховом животу да запамте један миноран, потпуно неважан догађај типа да је Радак Саша негде отишао и да се однекуд вратио, да се задржао не знам ни ја колико времена. То је иначе проблем овде.

У односу на оптуженог Ланчужанин Милана, сведок сарадник тврди да је он у хангару и да је тукао заробљене и то у више наврата. Да га познаје нема никакве сумње, нема никакве сумње да је Ланчужанин пре почетка стрељања заробљених, о томе и сам каже, о томе и сам говори да је био тамо пре те прве туре, да је у хангару био, да је у хангару одвојио неке заробљене да би их испитивао око неког, да би сазнао преко њих о судбини свог једног поручника. Овде је спорно да ли је, односно шта је тамо радио, да ли је уопште био на Грабову и да ли је на Грабову учествовао у стрељању ратних заробљеника како је то оптужен или су његове активности неког другог типа. Закључак да је оптужени Ланчужанин учествовао у стрељању ратних заробљеника Тужилаштво за ратне злочине извлачи на бази две премисе каже овако суштински: Сведок сарадник број 2 тврди свако ко је био на Грабову морао је да учествује у стрељању и то има резона. То има резона у смислу да не би било сутра е знаш шта ти јеси тамо пуцао а богами ја нијесам, тако да има резона за једно такво закључивање и да је то тамо провејавало. Међутим, из прича које смо ми овде чули, ево Мићо Ђанковић, једини он није пуцао, па из приче сведока Дукића који доводи једини Ланчужанина на Грабово каже није он тамо пуцао. Из чињенице да је Милан Ланчужанин командант једне јединице остаје врло проблематично да њему неко може да нареди да тако што уради, може бити добровољно али да њему неко нареди и да то он под морањем уради ми у то нисмо уверени. И кажем друга премиса јесте Ланчужанин је био на Грабову, каже Дукић, е пошто је дакле ко год је био тамо морао је он је био на Грабову, закључак учествовао је. Ми то такво закључивање не делимо, јер видимо да нису сви морали. Е, кад нису сви морали онда се не може извући закључак без чврстог доказа у смислу био је тамо, видео сам пуцао је тамо, дакле тог типа ми такав закључак нисмо извели. Међутим, ми смо у прошлој пресуди и то је у пресуди објашњено, ми смо у прошлој пресуди активности оптуженог Ланчужанина квалификовали на један други начин, на један начин као и за оптуженог Вујовића и Вујановића, дакле, да је учествовао у наређивању и да је наредио, између осталог стрељање ратних заробљеника.

Врховни суд Србије у својој одлуци је ово овако наше закључивање у тој првој одлуци оценио као апсолутно битну повреду одредаба поступка типа прекорачења оптужбе. Дакле, када је то тако, када тужилаштво није реаговало у неком другом правцу у смислу да измени евентуално оптужбе, па да суд размишља у овом другом правцу како је и раније размишљао, кажем, у тој ситуацији када је он оптужен за ово за шта нема доказа да је убијао, а када би поновна одлука у правцу наредбодавне функције и улоге овог оптуженог и извршења овог кривичног дела у том облику под, кажем, утиском другостепене

одлуке Врховног суда типа апсолутно битне повреде, у виду прекорачења оптужбе онда је овај суд оптуженог Ланчужанина огласио кривим само за оно за шта је имао доказа, а то је учешће у тучи заробљених у хангару.

Перић Јовица сам себе оптужује 18.04.2003. године у оном спорном записнику и ниједног другог доказа везано за Перић Јовицу нема и ми смо поштујући упутства из другостепене одлуке саслушали у овој судници сведока адвоката Милана Вељковића. Од њега смо чули шта смо чули, а чули смо: «Ја сам позван од стране радника полиције, да сам дошао, тамо је био и заменик тужиоца, тамо су били», описао је ко је био, «објашњено је и мени и Перићу шта му се ставља на терет, ја сам са њим обавио поверљив разговор, рекао сам му што сам му рекао» и каже «потом је Јовица Перић испричао причу коју је испричао, ја нисам могао да верујем да он прича ту причу, јер је мени претходно рекао да он са тим нема никакве везе и онда је човек потпуно неометано, без икаквог притиска, присиле, пресије испричао причу коју је испричао». Е сад, каква је то прича? Оптужени Перић каже то ја немам везе са тим, то су они све смислили, измислили, издиктирали њих тројица су то диктирали. Међутим, погледајте ви садржину тог записника. Да не улазимо сад у то што он себе оптужује итд., него погледајте суштинску садржину тог записника. Детаљније ће бити у пресуди, али само укратко.

Он каже нешто што ће тек касније кад дође сведок сарадник, прво кад дође Дукић у јесен те године, па потом сведок сарадник 1 па потом сведок сарадник 2, дакле, он ће у битном да опише у ствари суштину дешавања. Хангар, одвођење у групама трактором са приколицом на Грабово, стрељање у тим групама тамо поред рупе и тако и тако изнова. Дакле, догађај описује онако како ћемо касније чути, неспорно потпуно описује управо на начин на који се десио. Да ли те податке о томе имају у том тренутку 18.03. радници полиције? Можда, али ја из списка предмета не видим на основу чега, него једино, кажем, ово је прва прича тог типа. Да ли радници полиције, ево Ика, извесног Ика чији је брат Фаца у ЗНГ-ама, не знају сигуран сам, радници полиције. Па види се да га не знају, ухапсили су га тек у јуну месецу, ово је прича из априла. Треба ли им времена да пронађу ко је то Ико чији је брат био Фаца, а Перић говори о Ику, званом Фаца, Перић говори о Милану Војновићу, званом «Мићо Медоња», кога ће ухапсити тек у јесен те године, не знају ни њега, откуд они знају, а он каже они ту на Грабову пуцају у заробљене. Грејза Сандра рођена Марушић. Саслушамо овде Грејза Сандру, и онда он помиње њен муж је био полицијски инспектор, он је био у тој групи задњих 10 тамо код хангара који су убили Вујовић, Вујановић итд. Па откуд радници полиције знају за полицијског инспектора чија је супруга «моја школска другарица Сандра, девојачко Марушић». И онда Сандра, девојачко Марушић, дође овде и каже јесте мој муж је био Грејза Милан, он је био полицијски инспектор, знам да је завршио у вуковарској болници, чули смо се телефоном неколико дана пре тога и од тада ништа више не знам за њега. Откуд те чињенице? Откуд све ове чињенице које говорим знају радници полиције 18.04.2003. године ако им их није рекао како то

описује сведок адвокат Милан Вељковић, управо оптужени Перић. Из свих ових разлога ми не верујемо, апослутно не верујемо да је Јовица Перић да је тај исказ од Јовице Перића на било који начин изнуђен. И још овај адвокат каже једну, било је ако ћемо право, било је врло мучно и врло ружно саслушавати колегу адвоката у овој судници да су га неке колеге питали у смислу не да ли је завршио правни факултет, али малтене коју је оцену имао из кривичног права, односно на шта га се све треба, која то упозорења треба да се дају неком окривљеном итд., оно испитивање професорског типа, али он искрено каже једну другу ствар. Кад га питамо ону суштину је л' он поучен о својим правима, он каже чекајте да ли је поучен о својим правима, он каже «па да није поучен ја бих то регистровао». Дакле, баш онако искрено каже «да није поучен ја бих то регистровао» и би регистровао и који то бранилац адвокат не би регистровао и реаговао па рекао, јер то је суштина његова, његовог последњег присуства тамо.

У вези Војновић Милана, дакле, остаје исти овај записник, иста ова прича и нећу то понављати, али само ћу још нешто рећи. Оптужени Војновић одлази да тражи кћерку Звездану и тражи је у хангару и зове је «Звездана, Звездана». Остаје потпуно нејасно, нема стрељања, сви су ту у хангару, он је тражи и зове и дозива. Остаје потпуно нејасно зашто му се не јави зет Ивица Ахметовић Иво, његов зет. Ту је у хангару. Зашто му се не јави? Било би логично да потражи спас од свог таста, је л'. Каже нико му се није јавио, тражио је Звездану, нико му се није јавио, вратио се назад. Каже да је отишао са Бакић Радом, па смо онда саслушали сведока Војновић Миљку. Миљка не зна како се зове њен зет, човек са којим њена кћерка са којим је остала у другом стању, турдна већ 7, 8 месеци итд., али ће касније рећи да то дете носи презиме Ахметовић. И одлично ће се сећати, госпођа Миљка ће се одлично сећати активности и задржавања оптуженог Војновића 19-ог на Велепромету, 20-ог на Овчари, 21-ог у Митровици, сећаће се да је отишао са Бакићем на Овчару, «а ја у комшилук на бунар по воду и док сам се ја вратила из комшилука вратише се и они са Овчаре». И кад је питамо а кад сте први пут сазнали шта је било са вашом кћерком, каже па негде у трећем или четвртном месецу. «Не знам кад сам прве гласе о судбини своје трудне кћерке чула, негде у трећем или четвртном месецу 1992. године, а одлично памтим како смо је тражили тих неколико дана и како је мој супруг отишао на Овчару, задржао се док колико је мени требало да одем на бунар да донесем воде. Наравно да не можемо прихватити исказ овог сведока.

Сведок Ковачевић Јандрија, каже а по чему памтите то да су се ту негде око пет сати, пола пет, пет вратили Бакић и Војновић, каже: «Памтић по томе што ми је Бакић рекао чича хоћемо ли попиту по једну медовачу».

Оштећени Кожул Франо, Јурела Злата и Грејза Сандра су потврдили да су критичном догађају страдали њихови ближњи – синови Кожул Јосип, Јурела Дамир и супруг Грејза Сандре – Грејза Милан и само то и ништа више. Они не знају Војновић Милана. Они нису били у Вуковару, они нису били на Грабову и

наравно да се не могу ни на који начин изјашњавати о активностима оптуженог Војновића. Ни Миле Маћушић није био на Грабову, ни Илија Галовић није био на Грабову и наравно да се ни они не могу изјашњавати о његовим евентуалним активностима на Грабову.

У односу на оптуженог Мугошу није спорно да је он у шпалиру. Он описује тај свој боравак у смислу претреса по наредби једног официра итд. Међутим, сведок сарадник 1 каже тукао је Мугоша, не само у шпалиру него и у хангару. То ће рећи и оштећени сведок Којић Жарко и рећи ће «тукао је, тукао је он сваког од нас који смо пролазили, ударао и рукама ни ногама», тако каже, «али ето мене није пуно, мени је опалио само један шамар јер смо се знали од раније» и нема никакве дилеме да за Мугоша заиста није тукао. Човек каже «мени је ударио један шамар, јер смо се познавали од раније, али је друге тукао». Нема никакве дилеме да не прихватимо ове овакве тврдње овога сведока да Мугоша није тукао. А зашто би он рекао, он да хоће да га терети рекао би тукао је и мене, разбио ме. Не, него каже оно што јесте било.

Наравно да у односу на Мугошу не стоји приговор пресуђене ствари јер он јесте осуђен у Хрватској, мислим правоснажно седам година затвора за ово исто кривично дело, тај приговор не стоји због одредби члана 106, 107, 108 Кривичног закона Савезне Републике Југославије јер услови да не буде овде суђен су да је тамо ослобођен од казне или да је осуђен па је казну издржао у целини или у претежном делу. У тим ситуацијама, у тој ситуацији не би могао бити овде суђен.

У односу на оптуженог Златар Вује заиста суд је имао на располагању бројне доказе. Одбрана оптуженог овог оптуженог је у том смислу указала који су то докази који иду у прилог овом оптуженом, који су то докази који иду на његову штету. Једини доказ против оптуженог Златар Вује је казивање сведока сарадника број 1. Да не понављам сведок сарадник број 1 Златар Вуја као и Ђанковића као и Радака означава као лица која су са њим у стрелачком строју на Грабову. Сви други докази говоре да Златар Вуја прво није био тамо, указује медицинска документација и није био тамо указују неки сведоци ако их као његове рођаке одбацим неприхватљиво итд., остаје један други проблем и то је оно што је практично нас овде руководило везано за опт. Златар Вује, те смо донели одлуку да га ослободимо од оптужбе. То је оно вештачење сведока сарадника 1 које је показало да је он неко ко одлично памти, неко ко је одличних интелектуалних, изнад просечних интелектуалних способности, неко ко одлично репродукује оно упамћење, али је и неко ко је потпуно оперисан од емпатије, дакле, од саосећања према другима и ко је осветољубив. Одбрана оптуженог Златар Вује нам је пружила доказе да овај сведок сарадник има разлога да се свети Златар Вуји или не патимо да са сигурношћу утврдимо све, једноставно је дилема, сумња или је реч о заблуди о личности па га је помешао са неким. Видели смо ону фотографију једну оног човека са брадом, две бомбе овде итд., па је први пут тамо у јуну месецу 2005. године рекао то је Златар

Вујо, после кад смо му овде показали, ево мислим прошле године, рекао је то није нико, ја ту никог не препознајем. И показали смо му мислим и видео клип где се тај човек види, «не, никог ја ту не препознајем». Дакле, или је реч о заблуди личности или је реч о томе да му се свети због нечега, због чега. Вујо ту износи, Вујо у својој одбрани износи, овај то оповргава, али Вујо у својој одбрани од првог дана доследно износи «тражио је од мене да му пренесем неко оружје, да му помогнем да пренесе неко оружје, па ја то нисам хтео, тражио је од мене да му увезем аутомобил. Ја нисам хтео да му увезем аутомобил јер и ја сам инвалид, имам и брата коме треба итд», али не само то, имали су и физички сукоб 1994. године у Вуковару, имали су и физички сукоб у некој кафани тамо. И сад имајући у виду овакву слику коју смо добили од вештака везано за сведока сарадника и за његову личност, онда имајући у виду све друге доказе које смо извели, наравно да 40, 50 сведока који кажу «нисмо видели Златар Вују тамо», не значи да Златар Вујо није био евентуално у Вуковару, али остаје заиста проблематично нешто друго. Ако сведок сарадник број 1 каже Златар Вујо је 08-ог кад је Гута рањен у Вуковару, а знамо да је на операционом столу, ако га означава као неког ко је 20-ог увече на Овчари и ко је 24.11. када Гардијска бригада одлази из Вуковара и нико други те тврдње не потврђује па ни сведок сарадник број 2. То је његов Вуковарчанин, ако некога зна, зна Златар Вуја. Оптужио је друге Вуковарчане, рекао је, говорио је о њиховим активностима. Зашто би прећутао Златар Вуја, зашто би њега чувао?

И кажем, ценећи све то у својој целокупности, а евидентно кажем одбрана оптуженог Банковића и одбрана оптуженог Радака нису нам дали уверљиве, но кажем никакве, никаква уверавања типа зашто би се њима светио, зашто би њих стављао у контекст ових негативних дешавања, а иначе сами признају да су били ако ништа испред хангара или у хангару. Онда смо оптуженог Златара ослободили од оптужбе из ових разлога, кажем, али недоводећи у сумњу тврдње сведока сарадника број 1 везано за оптужене Банковића и Радака.

И само још једно појашњење везано за, сад сам већ заборавио како се, мислим Нишавић Миле. Не верујем ја Нишавић Милету господине Златар, не могу ја да му верујем да се он сећа одлично после толико времена како је био, да је био код вас то је разумљиво и у реду да се сећа, али да се он сећа овога, каже «Ја сам дошао код Вуја, па га питао од кад си ту, а онда ми он каже од пре два дана од 18-ог». Ја не верујем да сте, ни да сте му ви то рекли тако и што бисте му ви рекли, рекли би сте му једно или сам ту од пре два дана или сам ту од 18-ог и онда ја закључујем то што закључујем. Дакле, не верујем му ја ни да сте му ви то рекли нити да је то тако било, а нарочито после толико времена, него у контексту ове и овакве одлуке није превише ни важно.

Маџарац Предраг, Пејић Милорад, за Љубоју и за Катића сам објаснио. Дукић Никола, звани Гиџа, човек који је, али наравно да ценимо све кад имамо сведоке, ценимо све везано за њихов кредибилитет, па је неопходно рећи због

јавности Дукић Никола звани Гица је осуђен правоснажно у Општинском суду у Новом Саду због неког вишеструког убиства породице Пашкец у Вуковару, у априлу 1992. године, муж, жена и двоје деце су убијени, бачени у бунар, једна комшиница њихова је силована и он је оптужен, осуђен на 30 година затвора. И сад не би то било толико важно, овај сведок, тај сведок казује о својим активностима тог дана, те вечери па каже – «Ја сам, једини он је отишао на Грабово на трактору», што је искрено говорећи мало проблематично, но није немогуће, али то нико не види, то не види ниједан ни ни други сведок сарадник. Сведок сарадник број 2 је човек који је неколико група испратио испред хангара и остале је дочекао на Грабову. Дакле, видео је сваку групу било на једној, било на другој локацији и не каже да је било Дукић, било неко други био горе на крову трактора. Но, добро, могуће је. Међутим, шта је проблем са Дукић Николом. Није толико проблем ни то што он Ланчужанина ставља у трактор па је тамо још неки Мали Џо, па после није Мали Џо него је неко други, ајде неки мали човек је уреду, није ни то проблем, ајде у принципу и то би могло да буде тамо у кабини трактора возач са два још човека. Али је први проблем са сведоком Дукићем јесте што Маџарца прво означава као човека који је у стрељачком строју, али не зна да ли је пуцао и онда ретерира у смислу кад кажем не зна да ли је пуцао нисам видео ватру из цеви његовог оружја па онда није у стрељачком строју, па онда видео сам га тамо у раздаљини. Дакле, почев од тог свог првог исказа он у односу на Маџарца стално ретерира, ублажава те своје тврдње. У ствари лаже, једном он лаже суд, кад он лаже суд нека можда утврђује неко други, али он у једној ситуацији он лаже суд у односу на Маџарца.

Међутим, Пејића он од првог до последњег дана доследно означава као некога ко јесте у стрељачком строју и ко јесте пуцао у заробљене и сад на први поглед чврста прича. Међутим, шта се деси. Не само то што дође сведок Савић па каже «Ја и Пејић смо отишли пре прве приколице. Видео сам га тамо кад се трактор померио, ја сам видео Пејића и ми смо отишли пре прве приколице», дакле, то је немогуће. Описује сведок Савић кад је то било, дакле пре прве приколице то је тај неки сумрак, тако он то описује и не само што Ђокић Драженко који је шогор Пејићев каже да су се они тамо бавили, да се он тамо задржао пар сати, али и он каже дошао је у сумрак. Проблематично је прихватити тврдње ових сведока у том и таквом правцу, али не можемо да не прихватимо тврдњу сведока Хрвата Виленица Жарка, који је на списку жртава и дође Пејић у јуну месецу прошле године и каже «ја неког убио, нисам ја никог убио, ја спасио човека». Кога си ти спасио? «Ја спасио Виленица Жарка», па провери Виленица Жарко на списку жртава. Шта је сад ово? Виленица Жарко на списку жртава и дан-данас у свим предметима и Хашког трибунала и нашим дође овде и сведочи каже ја жив и здрав захваљујући овом човеку, овај човек ме спасио. И наравно да не можемо да не верујемо и да не прихватимо тврдње тог и таквог сведока који каже ја сам га замолио иди, описује кад је то било. Наравно да се он сећа тог дана и болнице и аутобуса у касарни и доласка у Негославце, то је посебан дан у његовом животу, сигурно ће га се сећати јер

спашен је смрти сигурне која је задесила његове саборце и суграђане те вечери. Каже, после сам га замолио иди помози нашем другару Ковачевић Дамиру, званом, није ни важно. И он човек отишао, задржао се пар сати, дошао у сумрак и каже «мани ме», био је љут, - «мани ме ништа нисам могао за њега да урадим». Човек који га је спасио долази, враћа се, био је љут. Зашто је био љут? Зато што је побио друге тамо, учествовао на Грабову па побио друге, зато био љут? Па не, био је љут зато што није успео да спаси онога зашто је и отишао тамо, дакле верујемо. Кад све ово повежемо, онда је извесно Дукић је имао неки проблем са Пејићем. Пејић то објашњава на начин на који објашњава да му је стално, да је њему и неким другим замерао што можда му нису на време извукли брата итд., да не улазимо сад у то, нећемо ни утврђивати сада у овом поступку, да ли ће се утврђивати у неком другом да ли је Дукић убио тог Ковачић Дамира тамо испред хангара или није итд., али сведок Савић каже да му је Пејић рекао «је л' си чуо три пуцња» и објашњава шта и како је било. Можда би било објашњење управо то ја знам шта си ти урадио па да те предупредим да не би ти или неко други сутра, па је он један од ретких сведока који себе доведе на Грабово, наравно ништа, ништа, ништа, ништа посебно, ништа страшно, ништа радио, као предупређење од оних који знају шта је он стварно и суштински радио.

Кажем, из ових разлога јер других доказа никаквих нема, ми смо и оптуженог Мацарца и оптуженог Пејића ослободили од оптужбе.

О разликама у казивањима сведока сарадника о оцени њихових казивања ја нећу овом приликом говорити, све ћемо то објаснити и обрзложити у писменом отправку пресуде, али морамо бити свесни неких ствари. У овим процедурама, у овим поступцима оваквим, мислим да у Хашком трибуналу кад имају пет оптужених кажу «џамбо поступци». У овим поступцима морамо бити свесни да имамо велик број оптужених, имамо још већи број оштећених, имамо кривична дела која се дакле врше од стране више људи и према више жртава. Имамо кривична дела која су расута и у времену и у простору. Ево видите овај кривичноправни догађај траје почев од болнице, изјутра преко касарне, по подне хангар на Овчари, током пет, шест, седам сати ноћних на Грабову. То су све чињенице које оптерећују ове процедуре сместити свакога у сваком тренутку на свако одговарајуће место је немогуће. Немогуће је очекивати од сведока да нам се после 15 или 17 година изјашњавају са сигурношћу и прецизно где је кад и како и у којим активностима видео кога.

У обичним процедурама ма колико било тешко кривично дело убиства, вишеструког убиства, имамо по правилу једног, два окривљена, неколико жртава, имамо одмах следствено обезбеђење доказа типа фотографисање, увиђај, обезбеђење трагова папиралних линија, балистике, биолошке трагове итд. Овде немате ништа, овде имате казивања ако их има, а видели смо колико их има. Сви ћуте и онда се појаве сведоци сарадници као заиста ма колико проблематично, али неопходно доказно средство да би се након толико времена

уз све ове проблеме у овим процедурама да би се задовољила правда, да би се задовољила правда и за жртве а и за кривце, а није задовољење правде за жртве ако невинне огласимо кривим и наравно да није задовољење правде ни за невинне које кривим огласимо.

Кажем, шире детаље разлоге ове пресуде добићете у њеном писменом отпракву.

Против ове пресуде се, након што добијете писмени отправак, можете жалити у року од 15 дана Врховном суду Србије у Београду путем овог суда.

Само кратко. Како смо оптуженог Пејића и Златара ослободили од оптужбе, а у притвору су, онда смо им наравно укинули притвор са данашњим даном, укинули смо притвор и оптуженом Ланчужанину јер налазимо да више не стоје разлози, имајући у виду и време које је провео у притвору, имајући у виду и дужину изречене казне, да ни у односу на њега не стоје више разлози за притвор, а притвор смо укинули и према оптуженом Драговићу. Но, Драговић је дошао у овај поступак са издржавања једне затворске казне из Сремске Митровице па ће у том смислу бити спроведен у Сремску Митровицу ради издржавања те затворске казне од раније.

О свим другим одлукама шире и детаљније у писменом отпракву пресуде.

Хвала лепо.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА